

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการสร้างและพัฒนาประชากรของประเทศให้มีพลัง มีความสามารถที่จะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีสันติสุข การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือพัฒนาพัฒนาประชากรและประเทศชาติ และการที่จะดำเนินไปได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพจะต้องอาศัยกระบวนการศึกษาที่ได้รับการพัฒนาที่ดีแล้วมีส่วนสำคัญและจำเป็นในการพัฒนาประเทศให้รุ่งเรืองทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และวัฒนธรรม เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรม และสร้างภูมิปัญญาให้แก่สังคม ระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องมีเนื้อหาสาระ และกระบวนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีหลักการที่ดี และจำเป็นต้องอาศัยการบริหารที่กระจายอำนาจให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุดแต่ยังไม่สามารถบรรลุผลตามที่กำหนดไว้เท่าใดนัก เพราะยังมีปัญหาด้านคุณภาพของผลผลิต ด้านการกระจายโอกาสทางการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา และด้านการระดมสรรพกำลังเพื่อจัดการศึกษาความจำเป็นในการปรับปรุงระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับเงื่อนไข และการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมอย่างเป็นระยะๆ เป็นสิ่งที่ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องตระหนัก ทั้งนี้เพื่อให้สามารถพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมกับสภาพ และความต้องการของประเทศในอนาคต (อำพร เรื่องศรี,ออนไลน์.2560)

สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีเพื่อพัฒนากำลังคนออกสู่ตลาดแรงงานในวิชาชีพทางการบริหารทรัพยากรมนุษย์ ได้เห็นความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการกำลังคนที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้อันเนื่องมาจากภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงหลักสูตรใหม่ เพื่อให้มีรายวิชาใหม่ที่สอดคล้องเหมาะสมต่อการที่บัณฑิตจะนำไปใช้ประโยชน์ในวิชาชีพในอนาคต เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้บัณฑิตออกไปเป็นแรงงานที่มีศักยภาพเพียงพอในตลาดแรงงาน ทันยุคทันสมัย สามารถปรับตัวรับมือทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นได้

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศลงวันที่ 7 สิงหาคม 2549 ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานด้านคุณภาพ บัณฑิตว่า “บัณฑิตระดับอุดมศึกษาเป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองสามารถประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและ จิตใจ มีความสำนึกและความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองและพลโลก” ซึ่งสถานศึกษาส่วนใหญ่ได้ปรับปรุงคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับประกาศดังกล่าวโดยเน้นทั้ง ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และคุณสมบัติอื่นๆตามประกาศดังกล่าว แต่มีความแตกต่างกันตรงที่สถานศึกษาบางแห่งเน้นคุณธรรมนำความรู้ สถาบันศึกษาบางแห่งเน้นความรู้มากกว่าคุณธรรม คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์(6/11/2009) 2 ในขณะที่ตลาดแรงงานที่ต้องการบัณฑิตที่ “ดีและเก่ง” มากกว่าบัณฑิตที่ “เก่งแต่ไม่ดี” กล่าวคือ ตลาดแรงงานไม่ได้เน้นความรู้เป็นลำดับแรก แต่จะเน้นความประพฤติ และบุคลิกภาพ มากกว่าความรู้ ทั้งนี้ อาจมีเหตุผลจาก 3 ประการคือ ประการแรก การทำงานในปัจจุบันต้องมีการทำงานเป็นทีม ทำงานร่วมกับผู้อื่น ทำงานภายใต้แรงกดดันต่าง ๆ มากขึ้น และมีการติดต่อประสานงานซึ่งกันและกันค่อนข้างมาก ประการที่สอง นักศึกษาอ่อนแอขาดภูมิคุ้มกันความมั่งคั่งด้านคุณธรรมและจริยธรรมลดลงเนื่องจากกระแสวัตถุนิยม อบายมุข และตัวอย่างต่าง ๆที่ไม่ดีในสังคม ประการที่สาม ความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ตรงกับสิ่งที่ต้องใช้ หรือปฏิบัติจริง ดังนั้นบัณฑิตจึงต้องไปเรียนรู้ใหม่ในสถานที่ทำงานจริงในภายหลังแรงงานมีความสำคัญในฐานะที่เป็นปัจจัยการผลิตในการผลิตสินค้า และเป็นทุนมนุษย์ที่สามารถพัฒนาศักยภาพให้สูงขึ้น ตามความหมายของแรงงานเป็นประชากรที่อยู่ในวัยทำงานที่สามารถทำงานได้โดยใช้กำลังกายและกำลังความคิดที่มีหลายระดับความรู้ความสามารถอันเป็นประโยชน์ในทางเศรษฐกิจของประเทศชาติ ซึ่งความหมายของแรงงานมีค่าที่เกี่ยวข้องหลากหลายค่า ได้แก่ กำลังคน และกำลังแรงงาน นอกจากนี้ยังมีความหมายที่แบ่งย่อยลงไปเป็นผู้มีงานทำผู้ว่างงานผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน โดยที่ผู้มีงานทำยังจำแนกได้ตามสาขาการผลิตอีกหลายประเภท ซึ่งแรงงานในทุกสาขาวิชาการผลิตมีความสำคัญอย่างยิ่ง และสร้างประโยชน์ทั้งในระดับสถานประกอบการ สังคม ประเทศชาติ (ชาโยโชติ ชมพูนุท, 2555) ได้แบ่งแรงงานออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) แรงงานฝีมือ (Skilled Labor) หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ทางทฤษฎีและปฏิบัติทั้งนี้ความชำนาญในงานอาชีพสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานด้วยตนเองได้ 2) แรงงานกึ่งฝีมือ (Semi-Skill Labor) หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ทางทฤษฎีและปฏิบัติที่มีความชำนาญเพียงบางส่วนของงานอาชีพ 3) แรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled Labor) ผู้ที่ทำงานใช้กำลังกายไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้ความชำนาญ เพียงได้รับคำแนะนำบ้างเล็กน้อยก็สามารถทำงานได้ จากการแบ่งประเภทแรงงานดังกล่าวไว้เบื้องต้นแสดงให้เห็นว่า กระทรวงแรงงานได้พุ่งเป้าไปที่แรงงานในภาคการผลิตสินค้า และแรงงานด้านการก่อสร้างเป็นหลัก ไม่ได้เน้นถึงเรื่องแรงงานที่ใช้ความคิดและแรงงานในภาคการบริการที่นับวันจะมีความสำคัญมากขึ้น กระแสสังคมไทยในปัจจุบันเน้นให้คนไทยจบ

การศึกษาระดับปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ การจ้างงานมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาประเด็นที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุดประเด็นหนึ่งคือ ไม่ว่าเศรษฐกิจจะขยายตัวสูงหรือต่ำเพียงใด ปัญหาดังกล่าวก็ถูกกล่าวถึงมาตลอด สะท้อนให้เห็นถึงความรุนแรงของปัญหาที่ยืดเยื้อ ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นเรื่องที่จะต้องทำความเข้าใจ และวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาและสาเหตุให้ชัดเจนเพื่อสามารถให้ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ได้อย่างรอบด้านซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของภาค แรงงานไทยในอนาคตและจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะผลักดันให้เศรษฐกิจไทยเติบโตอย่างยั่งยืน

สถานการณ์การมีงานทำของแรงงานในจังหวัดบุรีรัมย์ในปีพ.ศ. 2557 มีการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ดังนี้ ข้อมูลกำลังแรงงานการมีงานทำและการว่างงาน เป็นข้อมูลผลสำรวจภาวะการทำงาน of ประชากรโดยสำนักงานสถิติจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า จังหวัดบุรีรัมย์จำนวนประชากรอายุ 15ปีขึ้นไปรวมทั้งสิ้น 1,339,176 คน เป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน 875,518 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 65.4 ของประชากรเป็นผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน 463,658 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6 สำหรับกลุ่มผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด 875,518 คน นั้นแยกได้เป็น (สำนักงานสถิติจังหวัดบุรีรัมย์.ออนไลน์,2560)

1. ผู้มีงานทำจำนวน 860,607 คนคิดเป็นร้อยละ 64.3 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงานสถานการณ์ด้านแรงงานจังหวัดบุรีรัมย์
2. ผู้ว่างงานซึ่งหมายถึงผู้ที่มีงานทำและพร้อมที่จะทำงานจำนวน 13,403 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0
3. ผู้ที่รอฤดูกาลซึ่ง หมายถึง ผู้ที่ไม่ได้ทำงานและไม่พร้อมที่จะทำงานเนื่องจากจะรอทำงานในฤดูกาลต่อไปมีจำนวน1,508 คน คิดเป็นร้อยละ 0.1

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ประกอบการในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ หลักสูตรบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปเป็นแนวทางในการเสริมสร้างและพัฒนาหลักสูตรการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ รวมทั้งเป็นแนวทางในการปรับปรุงและเสริมสร้างการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสถานประกอบการในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.3 ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้สามารถนำผลการศึกษามาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนของสาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.4 ขอบจำกัดในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสถานประกอบการในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.5 ขอบเขต กรอบแนวคิดของการวิจัย

1.5.1 ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษา คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสถานประกอบการในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.1 ประชากร

ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ สถานประกอบการทั้งหน่วยงานของรัฐบาล และเอกชนในจังหวัดบุรีรัมย์ดังนี้ 1. ธนาคารกรุงเทพ 2. ธนาคารกรุงไทย 3. ห้างสรรพสินค้าโรบินสันบุรีรัมย์ 4. บมจ. สยามโกลบอลเฮาส์(สาขาบุรีรัมย์) 5. บจก.โฮมโปรดักส์เซ็นเตอร์ สาขาบุรีรัมย์ 6. บจก.รับเบอร์แลนด์โปรดักส์ สาขาบุรีรัมย์ 7. โรงพยาบาลเอกชนจังหวัดบุรีรัมย์ 8. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาหัวเวียง 9. สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดบุรีรัมย์ 10. แม็คโคร สาขาบุรีรัมย์ ซึ่งกำหนดให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) ได้แก่

ผู้จัดการ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์ และเจ้าของกิจการ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling)

2.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาจากสถานประกอบการในจังหวัดบุรีรัมย์

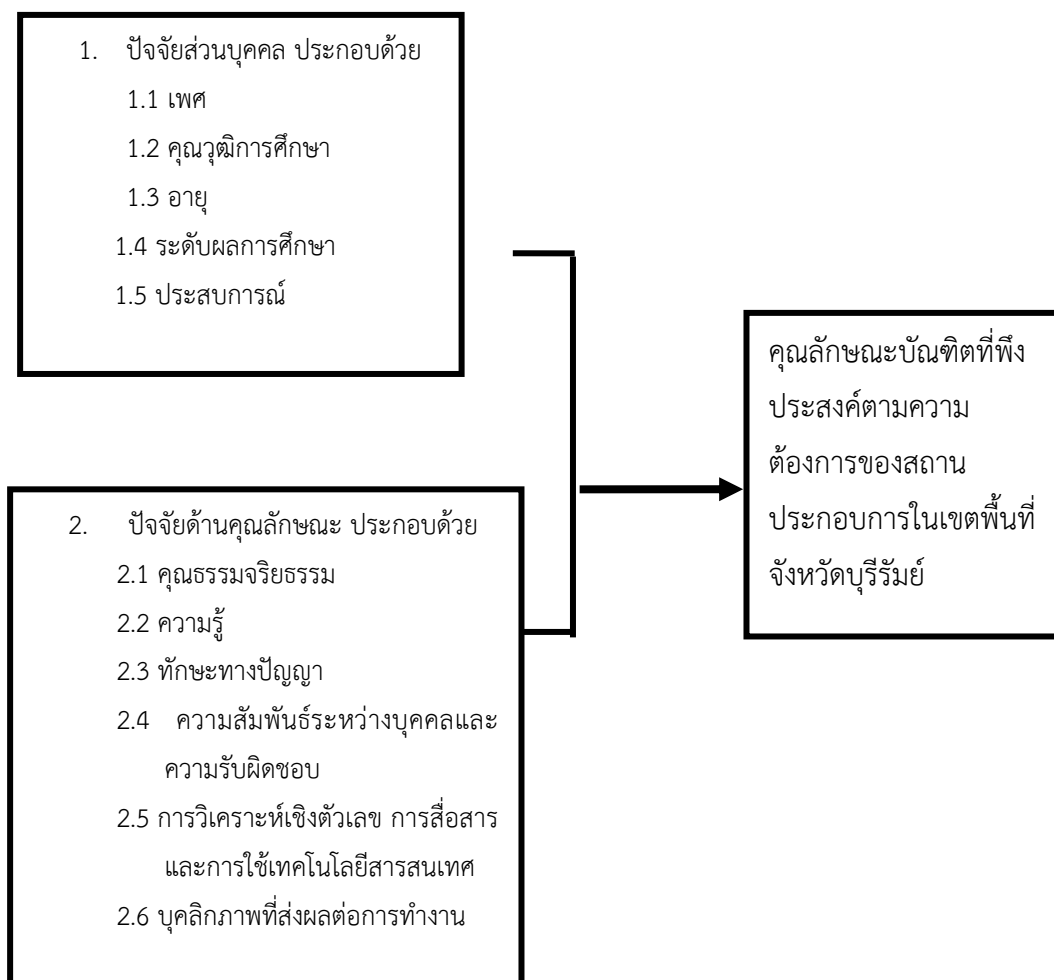
3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ คุณวุฒิการศึกษา อายุ ระดับผลการศึกษา ประสบการณ์

ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัจจัยคุณลักษณะ ประกอบด้วย คุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ การวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ บุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการทำงาน

1.5.2 กรอบความคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสถานประกอบการในเขตพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

รูปภาพที่ 1.1 : แสดงกรอบแนวความคิดของการวิจัย

1.6 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.6.1 คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ หมายถึง บัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคม ควรเป็นบัณฑิตที่ถึงพร้อมด้วยความรู้ด้านวิชาการควบคู่กับการมีคุณธรรม จริยธรรม เพื่อที่จะสามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพให้ประสบความสำเร็จ

1.6.2 ความต้องการ หมายถึง ความต้องการแรงงานในการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการในจังหวัดบุรีรัมย์

1.6.3 สถานประกอบการ หมายถึง หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีขนาดใหญ่ที่ดำเนินกิจการในจังหวัดบุรีรัมย์

1.6.4 ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะส่วนตัวของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ประกอบด้วย

1.6.5 เพศ หมายถึง เพศของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ คือเพศชายและเพศหญิง

1.6.6 อายุ หมายถึง ระยะเวลา นับตั้งแต่ปีพุทธศักราชที่เกิดจนถึงปีที่บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่ผู้ประกอบการในจังหวัดบุรีรัมย์ต้องการ โดยนับอายุเต็มปีบริบูรณ์

1.6.7 ระดับผลการศึกษา หมายถึง ผลการศึกษาเฉลี่ยที่ได้รับตามระบบการศึกษาปัจจุบันของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.6.8 ประสบการณ์ หมายถึง ความรู้และวิธีการที่ได้สัมผัสด้วยตัวเองได้พบเอง กระทำเอง ได้ยินได้ฟังเอง หรือที่ได้รับการถ่ายทอดหรือรับรู้มาอีกทอดหนึ่งของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาการบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

1.6.9 ปัจจัยด้านคุณลักษณะ หมายถึง องค์ประกอบด้านต่างๆที่เป็นเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานในแต่ละด้านตามกรอบ TQF

1.1 คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง หลักแห่งความประพฤติดีงามสำหรับในด้านต่างๆ เช่นความซื่อสัตย์ ความมีวินัย รับฟังความคิดเห็นของคนอื่น เคารพกฎระเบียบ และมีจรรยาบรรณ

2.1 ความรู้ หมายถึง การเรียนรู้ที่เน้นถึงการเข้าใจ กับหลักการทฤษฎี การนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ การพัฒนาให้ใช้ได้จริง

3.1 ทักษะทางปัญญา หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์ สถานการณ์และใช้ความรู้ ความเข้าใจ แนวคิด หลักการ ทฤษฎีและ กระบวนการต่างๆ ในการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ ใหม่ๆ ที่ไม่ได้คาดคิดมาก่อน

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ หมายถึง การที่สามารถสื่อสาร ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆได้ดี

5.1 การวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ หมายถึง การพัฒนาทักษะในทางคณิตศาสตร์และสถิติ สามารถวิเคราะห์และนำเสนอได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งการพูดและการเขียน

6.1 บุคลิกภาพที่ส่งผลต่อการทำงาน หมายถึง บุคลิกภาพความเชื่อมั่นในตัวเอง ความสามารถในการตัดสินใจ และพร้อมพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ความกระตือรือร้น ละเอียดรอบคอบอดทน และมุ่งมั่นในการทำงาน